

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Kádár Lehel*
Cím: *Tavasza a Dunaparton*

Forrás: *Új Nemzedék*

Bp.

(Hely)

1920 III. 12.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

308

Hely

Idő

"1920"

Személy

Helvszám

308

1920

Tavasza a Dunaparton

Írta: Kádár Lehel

A tavasz betévedt néhány napra Pestre, aztán felkapott a szélparipa hátára és elvágtatott. Elment, mint a maradék tekintetes urak, akik mást láttak itten, mint a liberális újságok. Nagyon is magyar volt ez a kis tavasz, hogy itt maradjon sokáig.

Mig itt volt, csak a félszeme mosolygott, a másik sirt, mint a még el nem adott zongorák, amelyeknél sápadtraéhes tisztviselő-kisasszonyok ültek. Czerny-etűdőkbe fojtván fájdalmukat. A fájdalmat ilyenkor a szerelem szokta hozni, ezidén azonban az elmaradt ruha, a megvásárolhatatlan tavaszi kalap, a télen kitaposott cipő gázolt kis sziveikbe. A tavasz síró félszemével ugyanis ránk nézett (talán miattunk is könyezett), mosolygó pillantása a sáddaceusokat simogatta. A nyomoruságba láncolt magyar értelmiségnek nem jelentett tavaszt az a néhány nap, azt hiszem ezidén a magyarnak nem is lesz tavasza. Az asszonyok és a lányok árnyékba bujtak a napsugár előtt, mintha ellenség lett volna. Pedig csókolni jött. Szerelmesen borult a háztetőkre, beillant a mélytorku szobákba, megverekeedett a télmaradékkal, mint a tűzvérű lovag, aki az alvó Csipkerózsikát jött felkölteni. Hiába, nem ébredt senki közülünk való, csak a rossztüdejűek csoszogtak a hektikusok furesa ösztönével oda, ahol mosolygó és egészséges emberek akadnak. Nem bántotta őket a ruhahiuság, elmentek a Dunakorzóra, amelyet birtokba vettek a szegény, agyonüldözött rétegek. A fehér terror rettentően tombolhat, mert szegények esie a színházba, éj-jel a barba, sugáros tavaszi délelőttökön pedig a dunaparti korzóra kénytelenek menekülni.

Végignézttem az üldözöttek egy korzódél-előttjét. A Buchwald-székeket úgy látszik, el-

vitte az oláh, valószínűleg a faj iránt érzett barátságból. Sokat voltak együtt, a legböcs-korlelkübb is meglátta gömbölyűségüket, melyet csak mozgással lehet szelidíteni. Tehát mozogtak, hullámzóttak, ringatózóttak, az asszonyok fajtájuk természete szerint kacérkodtak a napsugárral, a férfiak elkezdtek a mesterséges lesüttelest, mely divattá vált Pesten. Talán meg akarják cáfolni az arebörlesülésről vallott teoriát és ha valaki kérde, hogy nem sült-e le, rámeresztik indiánszin ábrázatukat. A testkultusz undortió formák között nyilatkozik meg unos-unialan, az Országház lépcsőjén a legelső meleg napon láncosok és láncosnék, galicok és zsidó dzsentrik heverték hanyatt, hogy a férfias szépség s a hódító erő különös mázát megszerezzék a nap jóvoltából — ingyen, ami talán nem is uri dolog s nem is hozzájuk illik.

De hagyjuk ezt. A korzó kopottan is pompás, a város tükre, mely megmulatja mindig, kié az élet és kié a pénz hatalom. A tükör még soha nem vetített ennyi idegent, mint most, ugylátszik a maradék városi magyar vagyon megsemmisült. Nem látiam ezidén a régi sugárnövésű uri asszonyokat, akik ringó járással suhognak el a fák alatt és óvatosan kikerülték az idegent, nehogy hozzájuk érjen, nem voltak ott az alig serdült fehér kisasszonyok, nem ragyogott a tulsóparti polgárlányok szőke haja, hiányzottak a jólöltözött fiúk, akik az első bizalmas szót illúzeserégtették párjaikkal. Elűntek, elmentek, sokan közülük idegen országban álmodnak álomtalan álmod, nem mérik végig többé a tolakodó idegent, aki fájának örök asszonyéhségével azok után az elűnt leányok után lesett. Vajjon hol vannak, hova lettek? Ha megvannak, rongyosak, könyesek, sápadtak, szomorúak, ellenségük volt a tél, ellenségük lett a tavasz. A magyar nyomoruság fojtogatja őket, az eladott perzsaszőnyegből nem telik tavaszi ruhára: a győztes üldözött drágábban méri a bécsi holmit, mint ők a keleti szőnyeget.

resztül. Az idegen arcok és idomok valahogyan megcsufolják az európai ruhát, az exterikulturán keresztül a hamisítatlan fajiság. A legújabb és legrégebb egyformán idegen. Egy szó, egy nézés, egy mozdulat és kibomlik az európai abroncsok közül a kelet, az idegen nép ragadozó lelke, mely győztes lett rajtunk és nem hagyott mást nekünk, mint egy hamis illuziót, hogy urak vagyunk a magunk földjén. Ők nem irigylik ezt az illuziót: az övéké minden valóság, a pénz, a kényelem, az élet. Mig asszonyaink kopottan bujtak árnyékba, vagy alig-alig loptak valamit a napsugárból, ők ott voltak mindannyian a korzón. Kiöltözve, boldogan, gazdagon. Ők nem siratnak senkit, nekik nem fáj az oláh bot, mert nem fajtájukat éri. Nekik nem probléma a magyar jövő, mert az ő jövőjük kereke előtt magyar könny önlözi símára az utat. Nekik csak pillanatnyi ijedelmek vannak, mely mosolygásba olvad, látlán a mi gyorsan kiégő boszulángjainknak.

A korzó vidám volt. És hangos. Soha még ilyen hangosan nem morajlott, a sokezeréves alkudozás hangerőssége, a Teleki-terek és bazárok rikácsolása, a börzerikoltás kakofóniája ott remegett az ugynevezett «szép» asszonyok festett ajkán és az «urak» angolbajusza alatt. Egy-egy család találkozása akkora hangmennységgel járt, mintha a híres bresztliovszki magyar szuronyos roham. Az ujak mindenáron meg akarják előzni egymást, de nem lehet. Egyszerre, egy napon, egy órában ott vannak, gázolják a magyar tavaszt. Százczreket hurcolnak testükön. A ruha, a cipő, a kalap a maga nemében és függetlenül a viselőtől, iparremek. Eppen csak hogy ordít. A retlenítő ordítóhajlam még a hangtalan

Helyükbe ujak jöttek. Gyapjashaju, idegen asszonyfajta szemében lobban a győzők lángja, a toalettek ujak, az ékszerek köve szikrázik rajtuk. Minden új, csak az arckifejezés régi: mohó és véreseszerű. Az emberen az irigységnek egy fajtája didereg ke-